

ПОЗНАВАТЕЛНО СЪДЪРЖАНИЕ ЗА ИНФОРМАЦИОННИТЕ
И КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОГРАМНИТЕ СИСТЕМИ
ПО ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ 2018/2019

Милена Миланова¹

COGNITIVE CONTENT FOR INFORMATION AND COMMUNICATION
AND TECHNOLOGIES IN THE PROGRAMME SYSTEMS
FOR PRESCHOOL EDUCATION 2018/2019

Milena Milanova

Abstract: *The latest educational standard in the field of Design and Technology, reflected in Ordinance 5 of 2016, is the newly included content for “initial acquisition of knowledge about information and communication technologies”. It required almost complete restructuring of the cognitive content, as well as the discovery of a new core technique. Based on this requirement, this study examines teachers’ opinion on the acquisition of information and communication technologies by children in kindergarten, as well as the ways of reflecting and applying the same content in the most preferred preschool education systems approved by MOE, 2018/2019.*

Keywords: *3–7-year-old children; construction and technologies; educational content for information and communication technologies; new programme systems for preschool education.*

ВЪВЕДЕНИЕ

Информационните и комуникационните технологии са една от опорите на нашата образователната система. Те са средствата, които пренасочват процеса на учене от усвояването на знания чрез научаване и възпроизвеждане към умението да се следи постоянно натрупващата се и променяща се информация, към придобиването на ключови компетентности чрез използването на съвременни методи на обучение, към нагласата за учене през целия живот.

Това неизбежно оказва влияние и върху предучилищното образование. Налага се то бързо да преорганизира както външната си приемствена обвързаност със следващия образователен етап, така и собствената си вътрешна система. Под външна приемственост разбираме необходимостта от усвояване на определени понятия и представи, които пряко подготвят 3 – 7-годишните деца за обучението в първи клас (например темите „Таблет“, „Селфи“, „Мобилен телефон“, „Лаптоп“). Вътрешната преорганизация (особено по време на ненадейно възникналата световна пандемична

¹ Милена Миланова – докторант по „Методика на обучението по технологии и предприемачество“ в катедра „Предучилищна педагогика“, Педагогически факултет, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, България, e-mail: Milena_vturnovo@abv.bg

криза) наложи нови форми на общуване между учителите, родителите и децата – взаимодействие в екип чрез информационните и комуникационните технологии (ИКТ) в процеса на обучение и подготовка.

Използването на абривиатурата ИКТ в разработката не се разглежда в пълно съответствие с ИКТ в училищното образование, защото целта в детската градина е опознаване на ИКТ, а в училище, според Ст. Лазарова (Лазарова 2012: 57 – 63), учениците изпълняват учебни задачи с тях. Но усвояването на първоначални знания за информационните и комуникационните технологии още в детската градина ще допринесе за необходимото използване на същите от учениците още в I клас, а дори и в предучилищното образование, както това се наложи в последните две учебни години (2020/2021, 2021/2022).

Традиционните дълговременно прилагани предучилищни практики, макар и постепенно обновявани след първото българско „Ръководство за възпитателната работата в детската градина“ (1962 г.), се придържат към единна дидактична система за цялата страна. От 2003 г. с „Програма за подготовка в предучилищна група/клас“ обучението на 3 – 7-годишните деца в детската градина преминава от единна национална програма за предучилищно образование към т. нар. *програми и авторски системи*. Действащите понастоящем национални документи: ЗПУО, 2015 г. (в сила от 2016) и Наредба № 5 за предучилищното образование, 2016 г. въведеха новите образователни стандарти, които наложиха актуализирането и на програмните системи.

Считаме, че в началото е необходимо да се изясни определението „програмна“ в терминологичния израз „програмна система“. То произхожда от понятието „програма“, което има редица тълкувания. Някои от тях са сходни със съдържанието на интересувания ни термин и сполучливо могат да се интерпретират във връзка с него, например: „1. План за дейност. Програма за деня; 2. Кратко описание и разпределение на учебния материал по една дисциплина; 3. Напечатано съдържание на ... (спектакъл, концерт,... и др.)“ (Буров и др. 1994: 696; Буров, Пехливанова 2007). Посочените три тълкувания напълно съвпадат с търсеното значение на определението „програмна“. От тях се разбира, че образователното съдържание на анализираният направление включва описание и разпределение на учебен материал и представлява план за работа и дейност, а точно това означава, че е програмна система. Аналогия се открива и в посоченото определение за програмна система в Наредба № 5 за предучилищното образование, 7, чл. 29, ал. 2: „Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел“ (Наредба № 5... 2016).

Настъпилите преобразувания преди и след 2016 г. наложиха едно от традиционно действащите в предучилищното образование направления с най-често сменящо се наименование отново да реструктурира и актуализира познавателното си съдържание. Това е направлението, известно до 2015/2016 г. като „Конструктивно-технически и битови дейности“, изменено от 2016 г. в „Конструиране и технологии“. Промяната е:

- *технологична*, защото отразява технологичния прогрес през XXI век, който е световна движеща сила в развитието на обществата;
- *съдържателна и терминологична*, защото отразява съвременните постижения на техниката и технологиите в социално-обществените сфери, за които образованието подготвя специалистите на новото време;
- *процесуална*, защото разкрива нови технологични връзки в търсене и запознаване с иновативни, интересни и достъпни чужди предучилищни практики чрез нововъведено съдържание за информационните и комуникационните технологии за деца и учители.

Тази промяна има два съществени аспекта, произтичащи от особеностите на двата субекта, участващи в процеса:

- за учителя – да използва в ежедневните обучителни практики с децата информационните и комуникационните технологии като средство за преподаване, мотивиращо самия него, но и децата с възможностите за по-развлекателно възприемане на познавателното съдържание;
- за децата – да се запознаят с информационните и комуникационните технологии и да придобият първоначални знания за тях.

От гледна точка на взаимодействието на субектите в педагогическия процес промените наложиха:

- адаптиране на наименованието на образователното направление (ОН) към новостите в съдържанието;
- включване на ново образователно съдържание в направлението;
- обособяване на ново образователно ядро (ОЯ) – „Техника“. То обединява новото съдържание за информационните и комуникационните технологии и приобщава познато от практиката на детското конструиране съдържание за техническите средства от ежедневието социално-битов живот, съответстващо на ядро „Техника“ (вж. Фиг. 1).

Фигура 1. Структура на образователното съдържание по Конструиране и технологии (Гайдова 2018: 344)

МЕТОДОЛОГИЯ

От 2018 – 2019 г. в предучилищното образование у нас се прилагат актуализирани програмни системи. Те са одобрени от МОН и обезпечават обучението на 3 – 7-годишните деца по всички образователни направления съобразно ЗПУО (в сила от 2016 г.); осигуряват на децата разнообразие от теми и комбинации от компонентите на учебния процес за емоционално и игрово-базирано опознаване на света. Също така предоставят на учителя в детската градина възможност за осъзната и отговорна професионална преценка на собствените му компетентности, както и право на активна ангажираност и свобода в проектирането и организация на отделните педагогически ситуации.

Целта на настоящата разработка е да се извърши проучване на учителското мнение относно образователно направление „Конструиране и технологии“ и по-конкретно – на заложеното в него ново познавателно съдържание, отразено в Наредба № 5 за предучилищното образование, 2016 (Приложение 6), а именно: „... първоначално усвояване на знания за информационните и комуникационни технологии“.

За постигане на целта се поставят следните задачи:

- Да се проучи кои програмни системи, одобрени от МОН, са най-широко прилагани в предучилищната образователна практика.
- Да се проучи отношението на учителите в детската градина към приложението на информационните и комуникационните технологии като средство за обучение и като съдържание за усвояване.

За подробно изследване на нагласите и мнението на учителите относно възможностите за първоначално запознаване на децата от предучилищна възраст с информационните и комуни-

кационни технологии и оползотворяването им в програмните системи проведохме онлайн анкетно проучване с учители от цялата страна. Включиха се 72 педагози от градовете Асеновград, Брезник, Варна, Велико Търново, Горна Оряховица, Елин Пелин, Омуртаг, Пазарджик, Разград, Разлог, София и др. Считаме, че използваният метод анкета обективизира информацията за отношението към съдържанието за информационните и комуникационните технологии и, съответно, за учителския избор на програмна система.

РЕЗУЛТАТИ

Програмната система, съобразно която е извършено научното изследване, е „Моливко – играя и зная“. С цел постигане на достоверност на анализите и обобщенията в изследването са използвани и други нови системи, одобрени от МОН през 2018 за трета и четвърта група и през 2019 за първа и втора група, които са сред предпочитаните от учителите и най-широко прилагани в образователните практики в детските градини.

С една част от въпросите от анкетата проучихме кои програмни системи са предпочитани от педагозите и доколко предлаганите теми в тях съответстват на съвременните интереси и потребности на децата за игра и учене с играчки, носители на информационните и комуникационни технологии (ИКТ).

От анализа на първия въпрос („Необходимо ли е децата в детската градина да усвояват образователно съдържание за информационните и комуникационните технологии?“) установихме, че 65,3% от анкетираните учители считат за необходимо усвояването на специализирано образователно съдържание за информационните и комуникационните технологии в процеса на обучение на децата от предучилищна възраст. Изводът е, че значителна част от педагозите одобряват включването на съдържание за информационните и комуникационните технологии, защото от ранна възраст (още в семейството, преди да е постъпило в детската градина) детето наблюдава с интерес и любопитство играчките, управлявани с т. нар. „високи“ технологии, възприема тяхната конструкция, обследва, разглежда, желае да играе с тях.

С въпрос № 2 се опитваме да разберем нагласите на учителите относно следния проблем: „В коя възрастова група е най-подходящо децата да започнат да усвояват знания за информационните и комуникационните технологии?“. От отговорите се констатира, че 86,1% от учителите приемат като най-подходящ за усвояване на знания за информационните и комуникационни технологии в обучението по конструиране задължителния предучилищен период (5 – 7 г.). Само 13,9% от тях считат, че обучителен процес с ИКТ може да стартира още от първа група. Част от учителите, макар и малка, се позовават на направения по-горе извод, че децата отрано играят въщи с информационните и комуникационните средства на своите родители и по-големи братя и сестри, а също че имат подобни играчки, които са носители на ИКТ.

С въпрос № 3 „Използвате ли в ежедневната си образователна практика с децата информационни и комуникационни устройства?“ изследваме доколко учителите в ежедневната си обучаваща дейност с децата използват информационни и комуникационни устройства като дидактични средства. От отговорите констатирахме, че 52,8%, т. е. повече от половината анкетираните, използват в практиката си информационните и комуникационните устройства като *телевизия, лаптоп, компютър, таблет, телефон, мултимедия, интерактивна дъска*. Останалите 44,4% споделят, че използват някои от тях понякога, и само 2,8% не използват информационните и комуникационни технологии като дидактическо средство. Дотук отговорите от анкетното проучване дават основание да се направят следните изводи:

- учителите отчитат и следват новите образователните тенденции при реализиране на своите квалификационни задължения;
- избират атрактивен образователен модел за представяне на професионалната си педагогическа дейност;
- информационните и комуникационни технологии все по-широко се използват в обучението по конструиране и технологии при големите, и по-ограничено при по-малките деца.

От анализа на първите три въпроса могат да се формулират няколко важни обобщения:

- В информационния век, в който живеем, въвеждането на новите технологии в образователния процес в детската градина е наложителна необходимост. Учителите осъзнават, че интензивното навлизане и развиване на информационните и комуникационни средства намират място в различните образователни концепции, с което се удовлетворяват потребностите на детето, подготовката за училище, както и играта с технологични играчки. Същевременно трябва да се осигури баланс между реалната традиционна обучаващо-игрова среда и съвременните технологии, за които се забелязва, че ангажират цялостно ежедневието на децата.
- Убедително възприемат и използват информационните и комуникационните технологии не само като дидактично средство в обучението, но и като технологии за възпроизвеждане и управление на битовите технически средства, които децата наблюдават в домашната и социалната среда.

Отговорите и обобщените количествени данни на въпрос № 4 „В програмната система, по която обучавате децата във Вашата група, по ОН „Конструиране и технологии“, включено ли е образователно съдържание за информационните и комуникационните технологии?“ и на въпрос № 5 „Предлаганите теми съответстват ли на съвременните интереси и потребности на децата, свързани с информационните и комуникационни устройства и технически средства?“ дават основание да се направят следните изводи:

- познавателното съдържание за информационните и комуникационни технологии, посочено като задължително в Наредба № 5 по ПО, 2016 е отразено в програмните системи по своеобразен начин, съответен на заложената концепция във всяка от тях;
- предлагат се идеи за приложение на изделията от конструкторско-технологичната дейност на децата в интересни и забавни обучителни и игрово-базирани ситуации.

При анализа на отговорите на въпрос № 6 „По коя програмна система обучавате децата във вашата група?“ се установи, че от одобрените от МОН програмни системи за обучение в детската градина учителите най-често предпочитат и избират следните (вж. и Диаграма 1):

- 42% – програмна система „Златното ключе“, изд. „Бит и техника“;
- 17% – програмна система „Чуден свят“, изд. „Изкуства“;
- 12% – „Хартиени вълшебства“, част от програмна система „Аз съм в детската градина“ (I, II, III гр.), и „Аз ще бъда ученик“ (IV гр.), изд. „Изкуства“;
- 9% – „Моливко – играя и зная“, изд. „Слово“;
- 8% – авторска програмна система;
- 12% – други: „Приказни пътечки“, „Ръка за ръка“.

Диаграма 1. Съотношение относно избора на програмните системи по предучилищно образование от детските учители

ДИСКУСИЯ

Към момента в страната съществуват 12 програмни системи, одобрени от МОН. Чрез тях се осъществява структурно и организационно съвременно предучилищното образование (Заповед № РД 095497/25.10.2017 г. на министъра на образованието и науката). В Таблица 1 са показани одобрените през 2018 г. за трета и четвърта група и през 2019 г. за първа и втора група. Обективизирано е направление „Конструиране и технологии“ като носител на съдържанието за информационните и комуникационните технологии.

Таблица 1. Програмни системи и познавателни книжки по Конструиране и технологии в системата на предучилищното образование, одобрени от МОН през 2018 и 2019

	Програмна система	Заглавие	Автор/и, град, издателство, година
1	АБВ игри	<p>(заедно с образователно направление Изобразително изкуство) АБВ игри. Част 5. Есен, зима, пролет, лято. Четвърта подготвителна възрастова група 6 – 7 години.</p> <p>(за трета възрастова група програмната система предлага познавателни книжки в 4 части по сезони за всички образователни направления).</p> <p>АБВ игри. Част 1. Есен, Зима за втора възрастова група (4 – 5 г.) за всички образователни направления. Част 2. Пролет, Лято за втора възрастова група (4 – 5 г.) за всички образователни направления. АБВ игри. Част 3. Есен, Зима, Пролет, Лято за втора възрастова група 4 – 5 г. (заедно с образователно направление Изобразително изкуство) (за първа възрастова група програмната система предлага познавателни книжки в 3 части по сезони за всички образователни направления).</p>	<p>Л. Спиридонова, М. Стоянова, Д. Коларска, С. Бошнакова. София: Просвета Плюс, 2018</p> <p>Л. Спиридонова, М. Стоянова, Д. Коларска, С. Бошнакова. София: Просвета Плюс, 2019</p>
2	Аз променям света	<p>Конструиране и технологии (познавателни книжки за трета и за четвърта група)</p> <p>Конструиране и технологии (познавателни книжки за първа и втора група)</p>	<p>И. Колева, А. Христова, Й. Велчова, София: Велес, 2018</p> <p>И. Колева, А. Христова, Й. Велчова, София: Велес, 2019</p>
3	Аз ще бъда ученик Аз съм в детската градина	<p>Познавателни книжки за всички образователни направления (3 и 4 група)</p> <p>Познавателни книжки за всички образователни направления в три части (1 и 2 група)</p>	<p>Б. Калева, Р. Захариева, Н. Стойкова, А. Малинова, Л. Николова, П. Кякова, Н. Димитрова, Д. Димитров, К. Колева. София: Изкуства, 2018</p> <p>Б. Калева, Р. Захариева, Н. Стойкова, А. Малинова, Л. Николова, П. Кякова, Н. Димитрова, Д. Димитров, К. Колева. София: Изкуства, 2019</p>

4	Вики и Ники	Познавателна книжка по музика, изобразително изкуство и конструиране и технологии за трета група (със същото заглавие за четвърта група)	И. Неделчева, Н. Христова София: Булвест-2000, 2018
5	Дете със златно сърце	Слънчице в телце № 3 Познавателна книжка по изобразително изкуство и конструиране и технологии. Трета група. Мъниче умниче № 3. Познавателна книжка по изобразително изкуство и конструиране и технологии. Четвърта група.	Люба Маркова. Пловдив: ИК „МАРК – 91”, 2018
6	Заедно	Заедно в 3 група (за всички образователни направления; част 1, 2) Заедно в 4 група (за всички образователни направления; част 1, 2)	П. Паскалев, З. Паскалева, А. Аврамова София: Архимед 2, 2018
7	Златно ключе	Конструиране и технологии за трета подготвителна възрастова група. Малчугани майсторани. (същото заглавие за четвърта група) Конструиране и технологии за първа възрастова група. Малчугани майсторани. (същото заглавие за втора група)	С. Петкова, С. Ананиева В. Ананиев, Варна: Бит и техника, 2018 С. Петкова, С. Ананиева В. Ананиев, Варна: Бит и техника, 2019
8	Моята приказна пътечка	Моята приказна пътечка към конструирането и технологиите. Познавателна книжка за 3. подготвителна група (същото заглавие за 4. подготвителна група) Моята приказна пътечка към конструирането и технологиите. Познавателна книжка за 1. възрастова група (същото заглавие за 2. Възрастова група)	М. Баева, Н. Пекарев София: Булвест 2000, 2018 М. Баева София: Булвест 2000, 2019
9	Моливко-играя и зная	Конструиране и техноологии. III група – 5 – 6-годишни деца. (същото заглавие за IV група – 6 – 7- годишни деца) Конструиране и техноологии. I група – 3 – 4-годишни деца. (същото заглавие за II група – 4– 5- годишни деца)	Радка Гайдова. Велико Търново: Слово, 2018 Радка Гайдова. Велико Търново: Слово, 2019
10	Приятели	Познавателна книжка по конструиране и технологии за 3. подготвителна група. (същото заглавие за 4. подготвителна група) Познавателна книжка по конструиране и технологии за 1. възрастова група. (същото заглавие за 2. възрастова група) <i>Забележка: одобрени от МОН са книжките за първа и втора група.</i>	Н. Цанев, М. Костова, Н. Христова, София: Анубис, 2018 Н. Цанев, М. Костова, Н. Христова, София: Анубис, 2019

11	Ръка за ръка	<p>На работа, ръчички! Познавателна книжка по конструиране и технологии. 5-6 години, трета подготвителна възрастова група. (същото заглавие за 6-7 години, четвърта подготвителна възрастова група).</p> <p>На работа, ръчички! Познавателна книжка по конструиране и технологии. 3-4 години, първа възрастова група. (същото заглавие за 4-5 години, втора възрастова група).</p> <p>Познавателна книжка за конструиране и технологии за подготвителна възрастова група</p>	<p>Георги Иванов София: Просвета АзБуки, 2018</p> <p>Георги Иванов София: Просвета АзБуки, 2019</p>
12	Чуден свят	<p>Конструиране и технологии. Познавателна книжка за 5 – 6 години. (същото заглавие за 6 – 7 години)</p> <p>Конструиране и технологии. Познавателна книжка за I – възрастова група (същото заглавие за 4 – 5 години) <i>Забележка: одобрени от МОН са книжките за трета и четвърта група.</i></p>	<p>Любен Витанов София: Просвета, 2018</p> <p>Любен Витанов София: Просвета, 2019</p>

От направения анализ може да се обобщи, че програмните системи осигуряват съвременен и оптимален учебен процес в детската градина, позоваващ се на основните ключови компетенции, заложи в ЗПУО. Установи се, че във всяка от тях е намерен актуален подход за включване на достъпно ниво на новото познавателно съдържание за информационните и комуникационните технологии. Напълно обективно усвояването на знания за информационните и комуникационните технологии в детската градина е добавено към направление „Конструиране и технологии“, защото то през повече от вековния опит на предучилищното образование е основополагащо във формирането на знания, умения и отношение към техническия и технологичния прогрес на обществото.

В различните програмни системи структурирането на учебното съдържание по „Конструиране и технологии“ е ориентирано в посока опознаване техниката и технологиите не само чрез традиционните технически материали, но и чрез съвременните детски играчки като носители на информационните и комуникационните технологии. Така се осигуряват възможности за тяхното непосредствено опознаване, а при включването им като дидактични средства в педагогическите ситуации – като начин за опознаване на тяхното управление. Авторката Р. Гайдова ги определя като „високи“ технологии за деца, защото те са носители на новите технологии и придават на играта и ученето с тях, съвременен технико-технологичен акцент, чието развиващо влияние оптимизира и придава актуалност на образователните стратегии по конструиране. Според Р. Гайдова (2014: 109 – 110) тези „високи“ технологии са:

- технологиите *Lego*. Те се явяват като връзка, подпомагаща прехода от традиционните, статични играчки към интелигентните играчки или т.нар. „високи“ технологии за деца;
- електронизирани играчки със звукови сигнали, светлинни ефекти, мобилни, изпълняващи своеобразни движения, отварящи-затварящи и др.;
- преобразуващи играчки (*transformer*);
- технически средства с дистанционно управление (*helli racers, helli mission*);
- сензорно управляеми играчки с лазерен лъч (*zero gravity lazier*);
- образователни и занимателни игри в мрежа за деца (*children laptop, tablet*).

Предвид обобщените резултати на въпрос № 7 от анкетата се установи, че най-предпочитаните програмни системи са: „Златното ключе“, „Чуден свят“, „Аз съм в детската градина“ и „Моливко – играя и зная“, одобрени от МОН, 2018/2019, което е отразено в диаграма 1.

В таблица 2 е направено сравнение по няколко критерия в посочените 4 програмни системи относно начина на отразяване на новото съдържание за първоначално запознаване на децата в детската градина с информационните и комуникационните технологии, както и обобщени коментари на основание мнението на анкетиранияте учители.

Таблица 2. Сравнителен анализ на тематичното отразяване на информационните и комуникационните технологии в програмни системи, предпочитани от учителите според анкетното проучване

Критерии	ПС Златно ключе	ПС Чуден свят	ПС Аз съм в детската градина/Аз ще бъда ученик	ПС Моливко-играя и зная
брои теми, по групи	1гр. – 0 тема 2гр. – 1 тема 3гр. – 1 тема 4гр. – 2 теми	1гр. – 0 тема 2гр. – 1 тема 3гр. – 2 тема 4гр. – 3 теми	1гр. – 0 тема 2гр. – 1 тема 3гр. – 1 тема 4гр. – 2 теми	1гр. – 1 тема 2гр. – 1 тема 3гр. – 1 тема 4гр. – 3 теми
теми в ядра	Техника	Техника	Техника	Техника
достъпност на теми	достъпни	достъпни	достъпни	достъпни
актуалност на теми	актуални	актуални	актуални	актуални
6.Обобщени коментари на анкетиранияте учители	В ПС „Златното ключе“ темите от ядро „Техника“ са в комбинативност с останалите ОЯ-КМ, ОМСС, ГИ, чрез което се разширяват знанията за техниката, превозни средства, домашен електроуред и правилата за практическото му и безопасно използване у дома.	В Концепцията на ПС „Чуден свят“ в ядро „Техника“ са включени теми за превозни и битови технически средства. Темите са заложили единствено само в ядро „Техника“.	ПС „Аз ще бъда ученик“ предлага интерактивни ситуации, отчитайки особеностите на ОН „Конструирани и технологии“, богати нагледни материали и интерактивни задачи, аудио файлове и още.	В концепцията на ПС „Моливко-играя и зная“ в ядро „Техника“ са включени теми за превозни, битови технически средства и информационни и комуникационни. Те очертават съвременен облик на знанията за техниката и технологиите, както и управлението им с ИКТ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Чрез цялостния анализ на получените резултати от анкетното проучване на учителското мнение се достига до следните изводи, отнасящи се до новото съдържание, включено в образователно направление „Конструирани и технологии“ с Наредба 5 за предучилищно образование, 2016 (Приложение 6):

- Съществува в средновисока степен позитивна нагласа на учителите в детската градина към информационните и комуникационни технологии като образователно съдържание. Използването на ИКТ в педагогическия процес предоставя и разнообразни съвременни възможности за професионално израстване на учителите.
- Приложението на информационните и комуникационни технологии се осмисля като иновативно и ефективно средство за мотивиране на децата при възприемане, разбиране и ос-

мисляне както на образователното съдържание по „Конструиране и технологии“, така и на самите ИКТ. Децата прилагат в игрите наученото за информационните и комуникационни технологии с любопитство и креативност.

- ИКТ се възприемат от учителите като неделима част от концепциите на програмните системи по предучилищно образование, вкл. по „Конструиране и технологии“. Очертава се перспективата, че ИКТ в бъдеще ще са все по-значими и необходими в игрите и обучението в детската градина, но без да се нарушава балансът в педагогическото взаимодействие и общуване между децата и учителя.

ЛИТЕРАТУРА

Буров, С. и др. (1994). *Съвременен тълковен речник на българския език*. В. Търново: ЕЛПИС. // **Burov, S. i dr. (1994).** *Savremenen talkoven rechnik na balgarskia ezik*. V. Tarnovo: ELPIS.

Буров, С. П. Пехливанова. (2007). *Малък тълковен речник на българския език*. // **Burov, S. P. Pehlivanova. (2007).** *Malak talkoven rechnik na balgarskia ezik*. <https://brightonart.org/196831-tlkoven-rechnik-na-blgarskiiia-ezik>

Гайдова, Р. (2014). *Техника, технологии, технологична култура. Педагогически аспекти*. В. Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“. // **Gaydova, R. (2014).** *Tehnika, tehnologii, tehnologichna kultura. Pedagogicheski aspekti*. V. Tarnovo: Universitetsko izdatelstvo “Sv. sv. Kiril i Metodiy“.

Гайдова, Р. (2018). Образователно направление Конструиране и технологии 6-7-годишни деца, подготвителна IV група. *Моливко – играя и зная. Книга за учителя*. Велико Търново: Слово, 2018, 337 – 390.

Георгиева-Лазарова, С. (2012). Нагледни средства за съвременното обучение. *Образование и технологии*, 2012, 3, 57 – 63. // **Georgieva-Lazarova, S. (2012).** *Nagledni sredstva za savremennoto obuchenie. Obrazovanie i tehnologii*, 2012, 3, 57 – 63.

Закон за предучилищното и училищното образование (2015). (в сила от 1.08.2016). // **Zakon za preduchilishtnoto i uchilishtnoto obrazovanie (2015).** (v sila ot 1.08.2016).

Наредба № 5 за предучилищното образование (2016). // **Naredba № 5 za preduchilishtnoto obrazovanie (2016).**

Наредба № 5 за предучилищното образование (2016). // **Naredba № 5 za preduchilishtnoto obrazovanie (2016).**

Списък на познавателните книжки, които могат да се използват в системата на предучилищното образование за учебната 2018/2019 година. // **Spisak na poznavatelnite knizhki**, koito mozhe da se izpolzvat v sistemata na preduchilishtnoto obrazovanie za uchebnata 2018/2019 godina. https://www.mon.bg/upload/14877/spisak_poznavatelni-knijki_050418.pdf